

SPIS TREŚCI

ZIEMIA W KOSMOSIE

Ziemia i Wszechświat	11
Słońce, Ziemia, Księżyc.	12
Układ Słoneczny	13
Kosmos a Ziemia	14

KARTOGRAFIA

Kształt i rozmiary Ziemi	16
Współrzędne geograficzne.	18
Sposoby wyznaczania położenia geograficznego	20
Rodzaje czasu.	22
Strefy czasowe	23
Oświetlenie Ziemi	24
Klasyfikacja siatek kartograficznych.	26
Najważniejsze siatki kartograficzne	27
Przedstawianie danych na mapach.	30
Przyczyny niedokładności wyznaczania powierzchni, długości i wysokości	32

GEOFIZYKA I TEKTONIKA

Pole grawitacyjne i magnetyczne Ziemi	33
Główne sposoby wnioskowania o budowie wnętrza Ziemi	34
Budowa wnętrza Ziemi	35
Wybrane wiercenia.	38
Ciepło geotermiczne	40
Trzęsienia ziemi	42
Wulkany i ich rodzaje	47
Ważniejsze wulkany	48
Najbardziej znane erupcje wulkanów	50
Produkty wybuchu wulkanicznego	52
Zjawiska związane z wulkanizmem	53
Przejawy plutonizmu	54

GEOCHEMIA

Skład chemiczny różnych środowisk.	55
Najważniejsze minerały.	56
Najczęstsze postaci ciał stałych i skupień minerałów	58

Sposoby rozpoznawania minerałów	59
Ważniejsze skały	60

HISTORIA ZIEMI

Wyznaczanie wieku skał	62
Historia Ziemi	64
Historia geologiczna Polski	68
Skala czasu wybranych procesów	72
Ruchy górotwórcze w historii Ziemi	73
Ewolucja basenów oceanicznych	74
Historia Bałtyku.	76
Epoki lodowe	77
Sposoby określania dawnego klimatu	78
Modelowanie klimatu Ziemi	79

UKSZTAŁTOWANIE POWIERZCHNI ZIEMI

Części świata	81
Wyspy i archipelagi	82
Największe półwyspy.	84
Przesmyki	85
Typy wybrzeży morskich	86
Długość linii brzegowej.	88
Hipsometria lądów	89
Depresje i kryptodepresje	90
Najważniejsze pasma górskie świata.	92
Pasma górskie Polski	94
Najwyższe szczyty górskie świata.	96
Najwyższe góry i wzniesienia w Polsce	97
Przełęcz	98
Czynniki kształtujące rzeźbę powierzchni Ziemi	99
Wietrzenie	102
Formy tektoniczne i wulkaniczne	104
Formy ukształtowane przez ruchy masowe (grawitacyjne).	106
Formy eoliczne.	108
Formy ukształtowane przez wodę	111
Formy mrozowe i polodowcowe	118
Bardziej znane kraterze meteorytowe	122

Typy pustyni	123
Największe pustynie	124
Jaskinie	126

OCEANY I MORZA

Zasoby wodne i bilans wodny Ziemi	130
Morza	132
Woda mórz i oceanów	134
Ukształtowanie dna morskiego	136
Rowy oceaniczne	138
Batymetria oceanów	138
Czynniki wpływające na ruch wód	139
Pływy	140
Ważniejsze powierzchniowe prądy morskie	142
Wybrane cieśniny	145

WODY ŚRÓDLĄDOWE

Wody podziemne	146
Wody mineralne	148
Rodzaje źródeł i innych form wypływów wody	150
Klasyfikacja rzek. Przepływy	152
Największe rzeki świata i Polski	155
Ciekawe rzeki	158
Czas zlodzenia wybranych rzek	159
Wodospady	160
Transport zawiesiny przez rzeki	162
Delty	164
Ważniejsze kanały	166
Klasyfikacja jezior	167
Największe jeziora naturalne świata	170
Jeziora Polski	172
Ciekawe jeziora	173
Bilans wodny jezior	176
Największe jeziora zaporowe	177
Obszary bagienne	178

LODY

Lodowce i ich zasoby wodne	180
Typy lodowców	181
Ruch lodowców	182

Lody pływające	183
Większe lodowce na lądach	184
Wieczny śnieg i wieczna zmarzlina	185
Sezonowa pokrywa śnieżna	186
Lawiny śnieżne	187

ATMOSFERA I KLIMAT

Budowa atmosfery Ziemi	188
Warunki fizyczne w atmosferze	189
Skład i przezroczystość powietrza	190
Bilans cieplny i ogólna cyrkulacja atmosferyczna	192
Fronty atmosferyczne	194
Rozmieszczenie układów wysokiego i ni- skiego ciśnienia na kuli ziemskiej	196
Wiatr	198
Usłonecznienie	203
Parowanie i wilgotność powietrza	204
Zachmurzenie	205
Rodzaje chmur	206
Opady	208
Rozmieszczenie opadów na kuli ziemskiej	209
Zjawiska atmosferyczne	211
Klimaty kuli ziemskiej	217
Klimaty wybranych miejsc na Ziemi	218
Klimat Polski	222
Elementy przepowiadania pogody w Polsce	228
Czytanie mapy pogody	229
Rekordy klimatyczne Polski	232
Rekordy klimatyczne na świecie	230
Mikroklimat	234

BIOGEOGRAFIA

Różnorodność gatunkowa	235
Krainy zoogeograficzne	236
Państwa roślinne	237
Strefy klimatyczno-roślinne	238
Produkcja pierwotna ekosystemów	239
Strefy życia w morzach i oceanach	240
Typy lasów Polski	241
Piętra roślinne w górach	242

GLEBY

Główne procesy glebowe	243
Główne jednostki taksonomiczne systematyki gleb FAO/UNESCO	244
Główne poziomy glebowe	246
Typy gleb Polski	247
Klasy bonitacyjne gruntów orných	251

ROLNICTWO I HODOWLA

Główne uprawy	252
Najważniejsze zwierzęta hodowlane	260
Typy rolnictwa	263
Rolnictwo wybranych krajów	264
Wykorzystanie ziemi	265
Czynniki wpływające na rozwój rolnictwa w Polsce	266
Główne uprawy w Polsce	268
Kuchnie świata	270
Spożycie wybranych artykułów rolnych	273
Zbiory i plony najważniejszych upraw	274
Pogłowie zwierząt	281

RYBOLÓWSTWO

Czynniki wpływające na zasobność łowisk	284
Ważniejsze gatunki poławianych ryb	285
Połowy innych organizmów	287
Sposoby połowu i hodowli ryb i bezkręgowców morskich	288
Połowy ryb na świecie	290
Połowy ryb w Polsce	291

LUDNOŚĆ I POZIOM ŻYCIA

Ludność świata	292
Następstwa eksplozji demograficznej	293
Czynniki wpływające na demografię krajów	294
Demografia wybranych krajów	296
Rodzina	297
Struktura wiekowa społeczeństw	299
Rynek pracy	299

Migracje	300
Zróżnicowanie rasowe	300
Języki	301
Wyznania	302
Największe miasta świata	303
Porównywanie poziomu i jakości życia	304
Kraje o różnym stopniu rozwoju	306
Zdrowie	307
Oświata	308
Kultura	309
Siłły zbrojne krajów	310
Budżety i wyposażenie gospodarstw domowych	311

TURYSTYKA

Rodzaje turystyki	314
Funkcje i dysfunkcje turystyki	316
Turystyka na świecie	318
Walory turystyczne krajoobrazu	320
Wybrane zagadnienia turystyki krajowej	321

WYBRANE ZAGADNIENIA GEOGRAFII POLSKI

Powierzchnia Polski	322
Granice i podział administracyjny Polski	323
Położenie geograficzne Polski	324
Odległości z miast Polski	325
Ludność Polski	326
Największe miasta Polski	327
Województwa	328
Polska 1913–2000	330
Polska lat 1990–2000	332
Zagraniczni inwestorzy w Polsce	333
Struktura handlu zagranicznego	334
Podział Polski na regiony	336
Struktury geologiczne Polski	338
Krajoobrazy naturalne Polski	340
Parki narodowe Polski	343
Wybrane parki krajoobrazowe	346

SUROWCE I ENERGETYKA

Zasoby surowców na świecie	
i w Polsce	351
Główne sposoby wydobywania	
i przetwarzania kopalin.	352
Rodzaje złóż	353
Główne złoża paliw na świecie . . .	354
Surowce energetyczne Polski . . .	356
Struktura produkcji energii w Polsce	
i na świecie	358
Typy elektrowni	360
Największe elektrownie na świecie .	362
Największe elektrownie w Polsce .	364
Rudy metali – występowanie	
i zastosowanie	366
Rudy metali w Polsce	370
Surowce mineralne Polski	373
Surowce skalne Polski	374
Produkcja surowców energetycznych	377
Wydobycie rud i produkcja metali .	379
Producenci ważniejszych surowców mineralnych i produktów chemicznych	383

TRANSPORT

Komunikacja	386
Struktura przewozów w Polsce . .	387
Transport lotniczy	388
Transport morski	389
Transport lądowy	390
Transport śródlądowy	393
Transport przesyłowy	393

WYBRANE ZAGADNIENIA GOSPODARKI ŚWIATOWEJ

Gospodarka świata 1913–2000 . .	394
Największe gospodarki świata. . .	395
Czynniki wzrostu gospodarczego .	396
Czynniki wpływające na wielkość	
i strukturę handlu zagranicznego .	398
Eksport i import wybranych krajów.	399
Światowe ceny wybranych towarów	400

Zmiany kursów walut	401
Inflacja	401
Największe banki świata	402
Największe firmy świata	402
Giełdy światowe	403
Najbardziej zadłużone kraje. . . .	403
Czynniki lokalizacji przemysłu . .	404
Światowa produkcja wybranych	
towarów	405
Wybrane oazy podatkowe	409
Wybrane organizacje międzynarodowe	410

OCHRONA ŚRODOWISKA

Główne źródła skażenia środowiska	412
Emisja zanieczyszczeń.	414
Pobór wody w różnych krajach świata	415
Lasy w różnych krajach	416
Wybrane parki narodowe na świecie	417

PRZEGLĄD PAŃSTW I TERYTORIÓW

Przegląd państw świata	420
Niektóre terytoria o szczególnej	
autonomii w Europie	430
Ważniejsze spory terytorialne . . .	431
Niektóre terytoria o skomplikowanym	
statusie politycznym.	433
Niektóre wyspy bez stałej ludności .	434

UZUPEŁNIENIA

Z dziejów geografii	436
Bibliografia	440
Skorowidz rzeczowy	442